

İSTANBUL SAHNELERİNDEN

Selim KARAN

YAŞAMAK DENEN BU ZAHMETLİ İŞ

Hanoch Levin'in uzun süren bir evliliğin muhasebesini yaptığı *Yaşamak Denen Bu Zahmetli İş*, kara komedi tadında bir açık sözlülüğün oyunu. Otuz yılı bir prangaya bağlı yaşadığını düşünen Yona karısı Leviva'yı son kez terk etme isteğiyle yatağında doğrulur. Artık harekete geçme zamanıdır ancak son bir kez açık ve dürüstçe konuşulmalıdır. Bu son konuşmayı organize eden sadece yüzleşme isteği değil uzun süren evliliğin getirdiği sanrılar ve ruhsal bunalımlardır da.

Oyuncu seçimi çok başarılı. Yönetmen Kerem Ayan'ın yardımcılığını, Leviva karakterini çok başarılı bir şekilde

sergileyen Ülkü Duru üstlenmiş. Musa Uzunlar'ın oyunculuğu da oyuna yakışmış. Kendilerini oynadıkları hissini veren ikiliyi gerçek bir çiftten ayırmak güç. Sahne olması gerektiği gibi... Müzik ve dans ise oyuna büyük hareket kazandırmış.

Bir evliliğin başarı kriterleri, ölene kadar sürmesi, muhtaç olmayacak gelir elde edilmesi ve çocuk sahibi olup çocukların iyi yetiştirilmesi olarak sıralanabilir. Yona ve Leviva birbirlerine hayatlarını sunarak bu kriterlerin tümünü başarmışlardır. Peki, bu adanış gerçek midir yoksa sahte mi?

Yona, bu evliliğin dışındakilere imrenmektedir. Bu evliliğin dışındakiler ise

Yona'ya... İçeridekilerle dışarıdakilerin karşılaşması ise herkesi elindekilere şükrettirecek cinsten bir buluşma. Hasılı yaşamak zahmetli bir iş.

Yona o gece gerçekten Leviva'yı terk edecektir. Hem bu gidiş sonsuz bir gidiştir. Arzuladığı gidiş korktuğu şeyin de ta kendisidir.

Her gidiş yeni bir doğuştur. Gitmeden önce yaşanmış mıdır yoksa yaşanmamış mıdır? Oyunda tartışılması gereken soru budur. Oyun, geçmişin bir muhasebesidir. Gelecekte neler olacağı ise konuştukça korkuya dönüşen bir olgudur. Belki karakterlerin hastalıklı ruh hâlini doğuran gelecek ve yeni başlangıç korkularıdır. Belki de mevcut tecrübe gelecekle ve bilinmeyenle ilgili ümitvarlığı törpülemiştir.

Güldüren gitgeller, apaçık gerçeğin komikliğiyle bir araya geldiğinde mizah ortaya çıkmış oyunda. Gerçek her zaman komikleşir. Yaşadıklarımız acı dahi olsa anlatıldığında veya hatırlandığında ya güleriz ya da gülümseriz. Ciddi olan, düşlerdir. Daha ciddi olanlar ise kaybolan hayallerdir.

Birçok insanı hayalleri ve idealleri karşısında gerçekliğin karşısında olduğun-

dan daha ciddi buluruz. Birçoğu ise hayallerini ve ideallerini yaşayamayacak kadar korkaktır. Yona gibi onları da mutsuzluğa iten, korkularıdır. Sonrasındaysa yaşadığı gerçeklik komik gelir insana.

Yona'nın hayallerini kadını ile birlikte gerçekleştirme arzusunda olmaması, onu bir yalnızlığa ve mutsuzluğa itmiştir. Oysa kadınlar çoğu zaman daha cesurdurlar hayat karşısında. Ve kadınlardır erkeği cesur yapan. Erkeği ciddi yapan da kadındır, hayata tutunduran da ölümü kucaklattıran da... Yona'nın ihtiyacı Leviva'dır belki.

Yona gerçekten Leviva'yı o gece terk etmiştir. Otuz yılını aynı yatak odasında tüketen çiftin paylaşabilecekleri tükenmiştir ve paylaşmak için yeni şeyler kalmamıştır. Bilinmez gelecekte ve hayallerin zamanında bilinen tek şey, korkutan ölümdür. Yazar için korkulan ölümden koruyan yalnız kalmama duygusu, geleceğe birbirini çok iyi tanıyan iki yabancının birlikte yürümesi ile karşılanabilir ancak.

Birbirini çok iyi tanıyan iki yabancının birlikteliği: Evlilik... Yona kendi geleceğine çok iyi tanıdığı bir yabancı ile yürümüştür. Leviva ile...

